ROK VIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 11

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1933 ROKU

MIĘDZYNARODOWA DOKUMENTACJA CHEMICZNA

Międzynarodowa organizacja chemiczna (l'Office International de Chimie) powołana została do życia w wyniku konwencji międzynarodowej, podpisanej również przez Rzeczpospolitą Polską. Pierwszem zadaniem, jakie ma do spełnienia ta nowa instytucja, jest niewątpliwie sprawa międzynarodowej dokumentacji chemicznej, w szczególności zaś koordynacja poczynań istniejących już ośrodków dokumentacji. Zagadnienie powyższe było przedmiotem obrad zebrania ekspertów, którzy we wrześniu roku ubiegłego obradowali w Paryżu pod przewodnictwem Prof. Dutoit z Uniwersytetu w Lozannie.

Eksperci zastanawiali się przedewszystkiem nad dokładnem określeniem pojęcia dokumentu chemicznego i ośrodka dokumentacji chemicznej. Pod pojęciem dokumentu rozumieć należy nietylko druki, maszynopisy, rękopisy, dotyczące zagadnień chemicznych, lecz również fotografje, filmy, fotogramy, zdjęcia mikroskopowe, nagrane płyty gramofonowe, kolekcje surowców i produktów gotowych, próbki artykułów chemicznych, modele i t. d. — to wszystko dokumenty pierwszorzędnej doniosłości. Ośrodek dokumentacji chemicznej (le centre de documentation) to nietylko magazyn dokumentów. Niedość jest bowiem zbierać, przechowywać i klasyfikować dokumenty — należy przedewszystkiem ułatwić dostęp doń i udzielać najdokładniejszych i szybkich informacyj. Archiwum dokumentów, nawet najbogatsze i najlepiej pod względem metodycznym ułożone, jest tylko organizmem biernym. Ośrodek dokumentacji jest organizmem żywym, aktywnym. Można sobie nawet doskonale wyobrazić ośrodek dokumentacji bez dokumentów: chodzi o to, aby mógł on udzielać sprawnie i pośpiesznie wiadomości, opierając się na korespondentach i archiwach zzewnątrz, rozporządzając zato właściwą organizacją i nićmi, wiążącemi z odpowiedniemi informatorami w całym kraju. Służba wyspecjalizowanych i aktywnych współpracowników powinna być tak pomyślana, aby szef ośrodka dokumentacji w każdym kraju mógł bezpośrednio porozumieć się z właściwym danej sprawie współpracownikiem.

Komisja ekspertów wysunęła obecnie na czoło koordynację pracy istniejących już w różnych krajach ośrodków dokumentacji chemicznej. Jest bowiem rzeczą niewątpliwą, że ośrodki takie — pod różnemi zresztą nazwami i często nieświadome pełnionych funkcyj dokumentacyjnych — oddawna działają, w formach towarzystw chemicznych, związków przemysłowych, unij wytwórczości, archiwów chemicznych i t. p. Międzynarodowa Organizacja Chemiczna rozesłała więc przed niedawnym czasem do wszystkich istniejących w różnych krajach świata zrzeszeń chemicznych zapytania, dotyczące oficjalnego przejęcia przez nie funkcji ośrodków dokumentacji chemicznej. W Polsce powołano tymczasem do życia dwa takie ośrodki: Polskie Towarzystwo Chemiczne, zajmujące się dokumentacją naukową i Związek Przemysłu Chemicznego, zajmujący się dokumentacją przemysłową.

Doniosłość koordynacji prac poszczególnych ośrodków jest zupełnie oczywista. Aczkolwiek pod względem formalnym jeszcze nie wszystkie ośrodki są zorganizowane, spis zaś tych ośrodków jeszcze niewydany — to jednak już obecnie korzystać można z centrali dokumentacji chemicznej — za pośrednictwem polskich ośrodków dokumentacyjnych. Technika otrzymywania i udzielania informacyj jest bardzo prosta. Zainteresowany w jakiejkolwiek sprawie chemicznej zwraca się przez polski ośrodek dokumentacji do centrali, która po zebraniu właściwych informacyj przesyła je zainteresowanemu.

Oczywiście, działalność nowej organizacji będzie sprawniejsza z chwilą ostatecznego uruchomienia budowanego obecnie w Paryżu Międzynarodowego Domu Chemji, którego pierwszem zadaniem będzie ułatwianie w korzystaniu z dokumentów chemicznych znajdujących się w poszczególnych ośrodkach.

Cała sprawa powyższa zasługuje nietylko na uwagę, lecz również na najszersze korzystanie z niej przez chemików polskich i polski przemysł chemiczny.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 do 31 maja r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującemi zagadnieniami:

W sprawach kolejowych:

wystąpił w sprawie obniżenia kosztów przewozu śrutu kostnego przy wywozie przez porty polskie,

opracowywał zmianę przepisów przewozowych dla materjałów wybuchowych,

opracowywał wniosek w sprawie taryfy na siarczan nikotyny,

wystąpił w sprawie zmiany kosztów przewozu trójchloretylenu.

W sprawach traktatowych:

złożył obszerne memorjały w sprawie traktatu handlowego polsko-belgijskiego i polsko-francuskiego.

W sprawach eksportowych:

badał możliwości rozszerzenia wywozu do Szwecji, Finlandji, Danji, Austrji i Rumunji. W związku z bojkotem towarów niemieckich — nasuwają się możliwości rozszerzenia eksportu polskiego, to też Sekcja Eksportowa Związku organizowała porozumienie poszczególnych fabryk z odbiorcami zagranicznymi.

W sprawach kompensacyjnych:

brał udział w organizacyjnych posiedzeniach w sprawie kompensacji artykułów chemicznych z Ameryką Południową,

wystąpił z inicjatywą dokonania tranzakcyj kompensacyjnych z Jugosławją wzamian za zakupione elektrody.

W sprawach celnych:

wziął udział w naradzie, zwołanej w Min. Przemysłu i Handlu w sprawie techniki stosowania cła ulgowego na importowane stałe tłuszcze roślinne.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Na cele III Zjazdu Chemików Polskich, który odbędzie się we Lwowie, obok ofiar, ogłoszonych już w poprzednich numerach „Wiadomości", wpłynęły następujące dalsze sumy:

Fabr. Chem. dawniej C. Scharff (Giesche) zł. 100
Związek Koksowni . . . . . . „ 200

Zjazd zapowiada się znakomicie. Wpłynęły dalsze liczne zgłoszenia oficjalnych delegatów z zagranicy.

CENTRALNY ZWIĄZEK PRZEMYSŁU POLSKIEGO W R. 1932

Centralny Związek Przemysłu Polskiego opublikował sprawozdanie z działalności za r. 1932. Jest to pierwsze sprawozdanie nowej organizacji, powstałej z połączenia istniejącego od końca r. 1919 Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów z założoną w r. 1926 Naczelną Organizacją Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski. Przejmując ich działalność i aparat wykonawczy, Centralny Związek mógł dosłownie od pierwszej godziny swego istnienia skorzystać z wieloletnich doświadczeń, stosunków i metod pracy obu połączonych organizacyj. Naczelnem zadaniem Centralnego Związku było harmonizowanie tendencyj i działalności poszczególnych dziedzin życia przemysłowego, tudzież obrona wspólnych ogólnych interesów życia przemysłowego naszego kraju. Należy stwierdzić, że Centralny Związek zdołał osiągnąć oba zamierzone cele, rozwijając owocną działalność. Szczególnie doniosłe jest istnienie w tej chwili jednej centralnej organizacji, jednoczącej wszystkie poważniejsze wolne organizacje przemysłowe wszystkich dzielnic Polski. Należy fakt powyższy zanotować jako jeszcze jeden przejaw ostatecznego scalania życia gospodarczego wszystkich dzielnic Polski. W szczególności zespolenie przemysłu górnośląskiego z całym przemysłem polskim stało się faktem dokonanym — pomimo przeszkód tkwiących w odrębnościach gospodarczych i prawno-administracyjnych w tej części kraju.

Prace nowopowstałego Centralnego Związku w zakresie konsolidacji sfer gospodarczych polegały w zeszłym roku w głównej mierze na pogłębianiu kontaktów między i z poszczególnemi organizacjami.

Rzeczowa działalność Centralnego Związku, zmierzająca do obrony interesów życia gospodarczego, rozpada się na kilka działów. Przedewszystkiem więc wymienić należy współpracę z Rządem i ciałami ustawodawczemi; spośród dotychczasowych metod odwoływania się do opinji zainteresowanych, Rząd i jego organy korzystały w roku ubiegłym w największej mierze z zapraszania do rozmów czołowych osobistości ze świata gospodarczego. W dalszym ciągu na uwagę zasługuje obrona stanowiska sfer gospodarczych w zakresie spraw socjalnych; najwybitniejsi fachowcy w tej dziedzinie, zgrupowani w Wydziale Pracy Centralnego Związku, pogłębiając i rzucając żywe światło na bieżące zagadnienia socjalne — bezspornie przyczynili się w bardzo znacznej mierze do usystematyzowania i skonsolidowania opinji świata przemysłowego na sprawy socjalne. Ponadto Centralny Związek przeprowadził szereg prac nad aktywizacją bilansu handlowego, polityką komunikacyjną, polityką podatkową, polityką rolną i t. d.

Sprawozdanie Centralnego Związku poprzedzone jest obszernym wstępem, dotyczącym sytuacji gospodarczej w Polsce w r. 1932, tudzież analizy ważniejszych czynników, wpływających na kształtowanie się sytuacji gospodarczej w Polsce w r. 1932.

Całość sprawozdania obejmuje 88 stronic druku dużego formatu i jest opracowana w sposób rzeczowo wzorowy, redakcyjnie zaś — bardzo interesujący.

KRONIKA

Dn. 19 maja r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej w sprawie organizacji i rozszerzenia eksportu do Szwecji. Zebrani eksporterzy stwierdzili, że rynek szwedzki jest dzisiaj jednym z najbardziej interesujących rynków, gdyż import do tego kraju nie podlega ograniczeniom dewizowym i przywozowym. Z drugiej strony — rosnące zainteresowanie polskiemi towarami zmusza do intensywniejszej współpracy z tym rynkiem. Z uwagi jednak na specyficzne zwyczaje handlowe jest rzeczą konieczną utworzenie wystawy artykułów chemicznych, lub zorganizowanie wycieczki agentów, celem zaznajomienia odbiorców szwedzkich z towarami polskimi. Zebrani podkreślili doniosłość tej akcji i stwierdzili, że chwila obecna jest najbardziej odpowiednia do szerszego wejścia na ten rynek, toteż w najbliższym czasie nastąpi specjalne posiedzenie Sekcji, które rozważać będzie zagadnienie organizacyjne.

Zarząd Towarzystwa Wojskowo-Technicznego zorganizował w okresie od dn. 29 maja do 13 czerwca r. b. kurs dokształcający techniki wojskowej o charakterze ogólno-uzbrojeniowym. Program wykładów obejmuje: materjały wybuchowe, materjały konstrukcyjne, konstrukcję sprzętu, wyrób sprzętu, zastosowanie sprzętu, gazy i obronę przeciwgazową, mobilizację przemysłu oraz zagadnienia ogólne. Zarząd Towarzystwa zwrócił się do Związku Przemysłu Chemicznego z prośbą o zainteresowanie wspomnianym kursem zatrudnionego w przedsiębiorstwach chemicznych personelu technicznego.

Wykłady odbywają się w godzinach od 17 do 20, bliższych wiadomości udziela Sekretarjat kursu, mieszczący się w gmachu Stowarzyszenia Techników, Warszawa, Czackiego 3/5.

Dn. 22 maja r. b. odbył się doroczny zjazd Centralnego Związku Przemysłu Mydlarskiego w Polsce. Zjazd zajmował się rozważaniem szeregu bieżących spraw, dotyczących mydlarstwa oraz wysłuchał referatu Inż. T. Zamoyskiego na temat: „Aktualne zagadnienia polityki tłuszczowej". Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, dotycząca w szczególności ukształtowania stawek celnych na surowce tłuszczowe, służące do fabrykacji mydła.

Sp. Akc. „R. Barcikowski" w Poznaniu donosi nam, że przystąpiła do produkcji i wypuściła już na rynek następujące chemicznie czyste preparaty: chlorek sodowy analityczny najczystszy, chlorek amonowy chemicznie czysty, azotan amonowy chemicznie czysty. Wszystkie powyższe preparaty zostały zbadane przez Chemiczny Instytut Badawczy, wyniki badań zostały nam przedstawione i pozwalają kwalifikować te preparaty do kategorji chemicznie czystych.

Zagadnienie dostaw i robót rządowych jest bezspornie sprawą wielkiej dla życia gospodarczego doniosłości. To też projekt Rozporządzenia o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządów i instytucyj prawa publicznego był przedmiotem ożywionej dyskusji zarówno na terenie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, jak Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie. Związek Przemysłu Chemicznego był reprezentowany na tych posiedzeniach przez członka Zarządu, p. Inż. Zygmunta Lepperta, który też posiada wszystkie niezbędne materjały i projekty, tudzież chętnie udziela zainteresowanym przedsiębiorstwom wiadomości w zakresie wspomnianych projektów.

W związku z organizacją tranzakcji kompensacyjnej z Ameryką Południową wzamian za importowaną kawę odbyły się posiedzenia organizacyjne, celem utworzenia Spółki p. n. „Kompanja Handlu Zamorskiego", której zadaniem będzie dokonanie odpowiedniej pracy organizacyjnej i handlowej. Do Rady Nadzorczej tej Spółki zaproszony został p. Adam Barszczewski, który reprezentować będzie interesy przemysłu chemicznego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Taryf Nr. 29 ukazało się Rozporządzenie przewidujące refakcje przewozowe w wypadku przewiezienia ściśle określonych kontyngentów między poszczególnymi stacjami w ściśle określonym terminie. Mianowicie, przesyłki drobne zaliczone do klasy drobnicowej I oraz przesyłki wagonowe zaliczone do klas 1—6 w wypadku nadania w ciągu kwartału lub półrocza do stacyj wymienionych w Rozporządzeniu od 120 do 240 tonn, otrzymują refakcję po udowodnieniu kontyngentu 10%. Natomiast przesyłki wagonowe zaliczone do klas 7—10 otrzymują refakcję 5%. Przy wzroście ilości nadania w danej relacji stacyjnej od 10 do 20 tonn — w zależności od grup stacyjnych — otrzymują dalszy 1%. Przesyłki mogą zawierać towar jednolity, albo też składać się z towarów taryfowych podług różnych klas taryfowych. Jednakże do kontyngentu i refakcji wlicza się jedynie towary taryfowane p/g klas wagonowych 1—10 i klasy drobnicowej I. Stosunek wzajemny ilości towarów poszczególnych klas, wchodzących do kontyngentu, może być dowolny i nie wpływa na zastosowanie refakcji do towaru danej klasy. Refakcji nie udziela się dla tych towarów, do których zastosowano inne taryfy wyjątkowe lub ulgi taryfowe.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 31 ukazały się następujące zmiany: obniżona została taryfa eksportowa przez porty polskie dla kleju, wysyłanego ze stacji Strzemieszyce. Obniżona została taryfa eksportowa przez porty polskie dla siarczanu miedzi.

Utworzona została taryfa wywozowa dla obuwia gumowego, wysyłanego ze stacji Lida do portów. Zniżka ta utworzona została dla konkurowania z przewozami idącemi przez Rygę. Analogiczna taryfa utworzona została dla kauczuku przywożonego przez porty do stacji Lida.

W Dz. Taryf Nr. 23 ogłoszona została specjalna taryfa dla nawozów azotowych, wysyłanych z fabryk krajowych do wszystkich stacyj P. K. P. i kolei prywatnych.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,54 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	80 „
„ czysty	92 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	40 „
Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi“	1,800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 „
* „ techniczna 85/88%	160 „
* Karbid granulowany	75 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny biały	260 „
Krezol	128 „
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO_3	93 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N_2	— „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	190 „
„ „ saponifikat	180 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	132 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 „
Smoła preparowana	17,50 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 „
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 „
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 „
Siarczan amonu	29,65 „
* Siarczan miedzi	110—125 „
* Siarczek sodu 60/62%	60 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	150 „
Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 „
Toluol czysty	105 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11